Курбынхидай уряае хүндэтэйгөөр хүлеэгты!

Бүхы орнуудай пролетариинар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улаан-Удын Горкомой орган

№ 291 (4103) | 1942 оной декабриин 11, пятница | Сэн 15 мүнгэн

КУРБЫНХИДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР УЛАМ ШАНГААР УРИЛДАН АЖАЛЛАЯ!

Манай газетын мүнөөдэрэй нөмерто тушхаглагдаһан Курбын МТС-эй коллективэй бөшэг машинно-тракторна паркые маша һайн шанартайгаар эгээл богони болзор соо зайсан бэлэдхэхэ хэрэгтэ тугаа өгө улхашанартай байна. ВКП(б)-гэй Обкомой Бюро болбол һайшаалтай, энэ үүсхэл тушаа тусхай тогтоол гаргажа, социалистическэ мүрысөөнэ ремонтер бүхэнинэ эшлбхатэйгээр хабаадуулан, зайнабариин шанар бүтөөлые эрид хүрдэхэн байжаруулхыень партиин айкомууд ба МТС-үүдэй директорнууд болон политотделнүүдэй начальникуудые үялгалба.

Курбынхидай үүсхэлээр хабатай шанга ажал хаа-хаанагүй халаан бүриэ, цех үзел бүриэ нэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрхэ өөгөй. Партийна организациинууд патриотическа энэ бөшэг абаад байгаалаа, эшэтэй ба эмхитэй ажалай түлхүүр үндэһэ болгон ашаглажа, үүн бүхэндэ ойлгуулха үүргэтэй. Зайнабариие үргэнайхиһаа һуранүй һайн шанартайгаар түргэн үнгэргэхэ хэрэгтэ МТС бүтэнэй бүхы коллективые хамаг күсөөрынь хаа ортуулга гэһэн дайшалхы зорилготойбш. Энэхэн хэды хоног ба недолинүүд халаа зайнабариин ябасые эрид шангалаха өөдөтой. Мүнөө минута, час бүхэн тарилга ба хуряалгын үеэ хэды шэнэхэн үнөтэй байгааб, тэды шэнэхэн л удхатай ба үнөтэй байна. Тиимэ ушаргаа ажалай жаяг зоршамые айхабтар наринаар ба шантаар сахиха, ажалай гурим болон технологическа бүхы ябуулгые эгээл эмхитэйгээр зохёохо хэрэгтэй.

Курбын болон республикын бусад хэлэн МТС-үүд үнгэрөөгэ жэлдэ урданайгүйнаа доро бэшээр ажаллаһаншые һаа, гүнэнэй дажабариие хүсэл гүүрэн гүйцэтхэжэ шадаагүй байна юм. Жэшээлхэтэ. Курбын МТС условно нэгэ трактораарта 263.9 га хахалаал, түсэбөө 90.7 процент түүгээ. Хэрбээ гектар газарые элэсэ ашаглаха хэрэгтэ 40 тух. 74 мүнгэ гарташалха байтаа, һаа. 38 тух. 93 мүнгэ гарташаһан байна. Нилээд олон трактористнуд, комбайнернүүд арюун үялгаа хүндэтэйгөөр өүүргэжэ, шадаал һаа өгө талмайе элэсэн хахалхын түлөө үсэд шангаар ажаллаһаншые һаань, үшөөл олон хүнүүд эсэгэ ороной ба фронтынгоо үмэнэтэй үялгаа бөөлүүлжэ шадаагүй байха юм. Ушарынь юүб гэхэдэ, зарим нүхэтнай дааһан ажалаа хайша хэрэгээр хангажа, гүрэнэй машиные гүйсэд дүүрэт эшаглахын хойноһоо хамаг хүсөөрөө оголдогүй тиимэ нэгэн дутагдалтай байгаа. Курбынхид энээн тухай ба эрхимэр, эршэтэйгээр ажаллажа байһан тухай тодорхойгоор бэшэнэ.

Үлэнхэ мүүхай фашистнуудтай үзэгдөө дүүлдаагүй нүүнтэ хүшөө найн саруг ябуулжа байгаа сагта, һүр жабхаланта Улаан Армиинай һүүлэй үеэ айхабтар өгэ амжалтануудые түйлжэ байгаа сагта манай МТС-үүдэй, тэрэнэй бүхы трактористнуд, комбайнернүүдэй хамсуулга ба үүргэнь баг болно бэшэ, тайлан улам хүндэтэй болжо нэмэһэн байна. Курбын МТС-эй коллектив ургажа нэмэһэн энэ үүргэ зорилгоёо ойлгон мэдэжэ, мүнөө сагай дайн сэрэгэй эрилтые хангаха дайшалхы шэнэ ба зоримгой үялгануудые абаад, социалистическэ мүрысөөнинэ үшөө ургэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, трактор бүхэнөө, комбайн бүхэнөө, хүдөө-ажахын зэр зэбсэгүүдые шэлэлэг, һайн шанартайгаар хүргэн бүшүү зайнахыень республикын бүхы МТС-үүдэй ремонтнигуудые үрэална. Энэ үрэал хаа-хаанагүй халуунаар тэмжэгдэн, шэнэ шэн габьната ажал түрүүлжэ, зайнабариие жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ ябадалые хангаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Курбын МТС-эй коллективэй абаһан үялгануудай удхань—зайнабари дээрэ ажаллажа байһан үүн бүхэнэй, ремонтер бүхэнэй түрүүшын нангин үүрэг ба зорилгонуудыень тодорхойлжо үгэнэ. Нэн түрүүнэтэ, зайнабариин бүхы ажалые болзорһоо үрид. 1943 оной февралиин 15-да. үүдһэта гэнэ. Тэрэнэй аргань бүлдэнь: бүхы ремонтнигуудай үсэг шанга ажал, сүүлхэ ба недолиин графигые хүүлэ өөдөөн хэрэг тэрэнь бөөлүүлхэ ябадал болохо. Тэрэнэй түлөө токарна ба шлифовальна цех шухала нүхүүлые түүнэгэн сүүлхэ соо ажаллуулжа байна.

Манай редакциндэ ба БМАССР-эй Наркомземэй нэрһэн мэдээнүүдэ мэдэхэлэ, эдэ шиидхэхы цехүүд, тэрэнэй станогуудые тайалдаатайгаар ажаллалаг ушарһаа бусад узелнуудые ба цехүүдэй ургашатай ба эмхитэй ажал улааржа һаатадаг байна. Тиимэ дээрэһээ бусад МТС-үүдэй коллектив шэнэ үялгануудые абахалаа, заагдаһан цехүүдэй жэшээтэ ажалые ямар аргаар хангаха, түбхын түрүүнэдэ түүхэрөөн сүүлхэ соо ажаллуулха тухай тодорхойлжо, саашаа тэрэнэй хэлбэришэгүй бөөлүүлэлтые хангаха өөдөтой Ставогуудай дэмы минд хэбтэхэ, үнэтэ сагые хви бараха ябадалые саашаань үргэлжэлүүлхэ гээшэ зайнабариие тайалуулха гэмтэ ба харша хэрэгтэй тэнсүү гэжэ мэдэхэ өөдөтой.

«Үлэрэйнгөө даабариие түүргээгүй сагтаа цехһээ гарахагүй» гэһэн курбынхидэй лозунг бүхы ремонтнигуудай үшөө үсэг шанга ажалай лозунг болоно. Битэнэр, хэрбээ хубаариие нормөөс яажашье һаань тэрэ үлэртэнь дүүргэд байтаа һаа, нэдэлиин һарын графигые зайлар солотойгоор, амжалтатайгаар бөөлүүлхэнай лабтай. Тракторай деталь бүхэнине, бишинхэн шүрэб бүхэнине ямаршье дүтүүгүйгээр зайнажа табиха, али бүхы ажалые үнэ багатайгаар үйлэтхэ, али бүхы юумые арбилга түгай курбынхит тогторхой үялгануудые абажа, түүнэ дэ зорилготойгоор саагалаа тэмсэхыень бусад МТС-үүдые үрэална.

Нүхэд! Курбынхидэй үүсхэлээр социалистическэ мүрысөөнинэ үшөө ургэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэн, улам шангаар үүнилэн ажаллажа, трактор машинуудые хамагай һайн шанартайгаар богони болзорто зайнажа бөлдэе!

ВКП(б)-гэй Обкомдо

Курбын МТС-эй хүдэлмэришэдэй коллективэй үрэал бэшэг болон үялгануудынь хэлсэн хаража үзэбэ, ВКП(б)-гэй Обкомой бюро тусхай тогтоол гаргаа гэбэл.

1. Трактор ба хүдөө-ажахын машинануудай зайнабариие эрхим шанартайгаар болзорһоонь үрид дүүргэхын түлөө МТС-үүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөниие эмхидхэхэ тухай республикын МТС-үүдэй ремонтно хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Курбын МТС-эй хүдэлмэришэдэй коллективэй патриотическа үүсхэлые һайшааха.

2. Тус үялаые ремонтно хүдэлмэришэдэй хамтын еүглаануудэ дээрэ энэ дорно зүбшэн хэлсэжэ, тэрэнэй үндэһөөр фронтовой тодорхой үялгануудые абахыень бүхы МТС-үүдэй директорнууд, политотделнүүдэй начальникуудые үялгалха.

3 БМАССР-эй Наркомземэй Политотделэй начальник нүхэр Борсоев (түүүлэгшэнь), нүхэр Лесик (ВКП(б)-гэй Обкомой хүдөө-ажахын һаг), Заславский («Б. М. Правда» газетыг редакци), Галсанов («Бурят-Монголой Унэн» газетын редакци) ба Модлгоев (ВЛКСМ-эй Обком) гэгшэдэй составтай жюри баталжа, МТС-үүдэй хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй ябасые хянан шалгажа ба хэблэлдэ үргэнөөр харуулжа байхыень дүрадхаха.

Хабарай тарилгада бэлэдхэхэ фронтовой һара

2000 гэктараар үргэдхэгдэхэнь

Ярууныи аймагай колхозуудай 1943 оной гүнгоо хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые хэжэ байна. Хабарай тарилтын машинануудай ба багажа зэбсэгүүдые зайнабариилга эхилэхэй. Үрэ хаалга үргэнөөр ябуулагдажа байна.

Иосифинскэ сельсоведэй 17-дохи партконференциин нэрэмжэтэ артель ороһото культурануудаар 579 центнер үрһэ хаяха байһанаа 350 центнерыень хаанан ба хартаабхын үрһэ хаяха түсэбөө 14.3 процентэр үлүү болжо байна. Тус сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ороһото тарилгаар үрһэ хаяха түсэбөө 55 процент дүүргэһэн ба хартаабхаар—133.3 процент болгоһон байна юм.

Сосново-Озерско сельсоведэй «Улаан Ярууна» колхоз 800 шахуу центнер ороһо үрһэндэ хаагаа.

Аймагай колхозуудай агротехническэ хэмжээнбуулгануудые үнгэргалгээ һаяар эхилхэнь. Мүнөө жэлэ энэ 4.500 гектарта зайнан тогтоогдоо. 70 мянган тарга пар шэбхэ, мянга гаран центнер үнэһэн ба шубуунай аргал поли дээрэ зөөжэ гарганалга байна.

Ерэхэ жэлэ Ярууната ороһото ба овошиин культурануудай тарилгын талмай энэ жэлэйнхиэ олоодоо 2 000 шахуу гектараар үргэдхэгдэхэ байна.

А. ШУЛУНОВ.

Саг хүлеэхэгүй, шамдаха хэрэгтэй

Хэжэнтын аймагай зарим колхозуудай фронтовой һарын үүдэрнүүдтэ тарилгада бэлэдхэлэр ямаршье хүдэлмэри хэгүй байха юм Энэхэндэ жэшээ болгон Доодо-Худанай сомоной колхозуудые харуулжа болоно. Ворошиловай ба Энгельсын нэрэмжэтэ артельнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд тарилгада бэлэдхэлэр фронтовой һара соносхогдор гэжэ хүсэл мэдээньегүй байна гэхэдэ болоно. Эдэ колхозуудай болбол үрһэ хаалга, зайнатогтоолго гэхэ мэтын шухала хэмжээнүүдые мүнөө хүртэр ябуулаалгүй байнаар. Энэ сомоной Молотовой нэрэмжэтэ артель арайхан гэжэ 250 центнер үрһэ хаһаан ба поли дээрэ 100 тэргэ наг шэбхэ шэрэйгэн байна.

Мүн Дэдэ-Хэжэнтын сомоной «Манай Аятал» колхоз (түүрүүлэгшэнь нүхэр Санжиев) фронтовой һарын хэлэн хоног соо нэгэншье килограмм үрһэ хаагаагүй байха юм. Тельманэй нэрэмжэтэ артель (түүрүүлэгшэнь нүхэр Ринчино) наг шэбхэ шэрэлгэ ба зайнатогтоолго гэашые ороһоо эхилэгүй байнаар.

Олонхи колхозуудай тарилгада бэлэдхэлэй хүтэлмэриие хангалтагүйгөөр ябуулжа байгаа дээрэһээ Хэжэнтын аймаг дотор ороһоо 3 000 центнер наг шэбхэ шэрэгдэһэн, 46 000 центнер үнэһэн, 11 центнер шубуунай аргал суглуулагдаһан, 600 гектарта зайнан тогтоогдоһон байна. Гадна, энэ эмнит мори, сарнуулые һургалга ба хомт тонг зайнабариита топ хангалтагүйгөөр ябуулгаанда Хүдэлмэриин хүсэ абтаар болжо үүлэг бөөсэ бөөлөн хэдэн зүүгаал ачуунай байганье. Энэхэн колхозуудай дунда 20 аймаг хоорондо тооцоо һуугаан байна. Энэнэй гол шалтагаан хаалгатус аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй «саг арта байна» гэжэ һанаа амар амгалан зайнал тарганаһаа болоно. Энэ тойрог ба хаана зайнал тарганал хаяа хабарай тарилгата һаал хатые хүсэһэн ябадал гаргана гэашэ.

Зүгөөр, фронтовой һара тарилгата бэлэдхэлэй барат һайн жэшээнүүдые харуулжа байһан колхозуудай бий. Тэрэнэй тоото «Улаанык», Доодо-Худанай сомоной Молотовой, Чесаныи сомоной «Улаан Тарялаан» колхозуудые ороохо байна.

М. НОРБОЕВ.

Трактор ба хүдөө-ажахын зэр зэбсэгүүдые саг соонь шанар һайнтайгаар зайнаая!

Курбын МТС-эй коллективэй бэшэг

Манай эрэлхэг Улаан Арми болбол харшан хара дайсанай амиды хүсэн болоод техникыень айхабтар ехэ, тэхэрюулэшэгүй, гаалтадэ оруулжа, Сталинградай райондо ба Центральна фронт дээрэ амжалтатай ба һүр хүсэтэ дабшалтаа үргэлжэлүүлһээр. Манай МТС-эй трактористнуд, комбайнернүүд, хүдэлмэрилэгшэд бүхы совет ка хүнүүдтэй хамта өөрынгөө хамаг бүхы шадабари хамаг хүсэеэ эсэсэйнгээ һүртэ илалтала зорюулжа, „гитлеровскэ гүрэнние ба тэрэнэй зоригжуулагшадые бүри мүнэн үгы хэлэ" хэрэгтэ элсүүлхэ гэһэн гансал гэгээн нангин һанал бодолтой ба хүсэтэй. Биднэр 1943 ондо хүдөө-ажахын эдеэ хоолой зүйлнүүдые эсэгэ орондоо ба фронтдоо үшөө ехээр үгэхэ дайшалхы зорилготойбди.

Мүнөөнэй зайнабариһаа ерэхэ жэлэй ургасын түтөө тэмсэл эхилбэ. „Жэлай фронтын сэрэгшын арюун хүндэтэ үялгые ойлгожо, тракторай зайнабари дээрэ бултадаа нэгэн хүндэл адли дабхар шанга хүсэтэйгөөр, бушуу хурданаар ажаллая" гэжэ комбайные ба МТМ-эй технологическа бүхы ябуулгые 5 хургандаа адли мэдэхэ, солото комбайнер Тудуп Цырендоржиев газетанүүдтэ бэшэн үряална.

Һайнаар зайнагдаһан трактор, комбайн ба хүдөө ажахын бусад машинануд дээрэ хабатай шангаар ажаллажа, техническэ харуулһалалгын зайбаринуудые наринаар сахибал, тогтооһон нормые гансахан дүүргэжэ бэшэ, харин холо үлүүлэн дүүргэжэ болохо гэжэ манай МТС-эй энэ жэлэй ажал харуулба. Түрүү трактористка Жалма Жамбуева өөрынгөө хани нүхэртэй хамта ХТЗ дээрээ 465 гектар хахалба. Иван Козлов ба Лука Спиридонов ЧТЗ трактораар 1.302 га элдэбэ Иимэ эрхим бүтээсэнүүдые Жамбалова. Матрена ба Надежда Пахомованар, Чибунина, Шурыгина, Дымбылова, Талгаева ба бусад олон эрхим трактористнуд туйлаһан байна.

Хэрбээ манай МТС зайнабари ба машиные ашаглан хэрэглэхэ ябадал дээрэ алдуу дутуунуудые гаргаагүй һаань, манай амжалтанууд үшөөл олон байха бэлэй. Үнэтэ ба оньһото машиные һалан муугаар хэрэглэһэнэй гэмээр, зарим трактористнар гүрэнэй даабариие гутамшагаар таһаллуулан, эсэгэ ороной ба фронтын урдахи арюун үялгаяа дүүргэжэ шадабагүй. Тракторист Михаил Карбаинов жэл соо ороодоо 107 га хахалхатай хамта тракторааа эбдэн тооһоо гаргаба. Цындама Цыбенова халаан соо аяар 4 дахин потчиннигаа хайлуулжа, миил 40 гектар хахалһан байха юм. Тэрэшэлэн Георгий Белых ба Гиба Цыренов гэгшэд обор нобшо ажалайнгаа үрэ дүн хархадаа олоной үмэнэ улайжа эшэжэ байнад. Гүрэнэй машиные нигэжэ ашаглаха гээшэ мүнөө сагта гэмтээ хэрэг хэһэнтэй тэнсүү байна.

Зайнабариие саг соонь шанар һайнтайгаар үнгэргэхэ дайшалхы зорилгые хийшэн гээ һаа хямда ба эрхимээр шиидбэрилхэ тухай өөрынгөө үйлэдбэриин суглаан дээрэ хэлсэжэ үзөөд, узел ба ремонтнигуудай хоо, ондохи мүрысөөниие улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалай жаяг заршамые улам шангадхаха, зайнабариин технологическа процессые хамагай нарин нягтаар эмхидхэн зохеохо гэжэ шиидээбди. Мүнөө манай МТС-эй ремонтник бүхэн, узел бүхэн мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсожо, „үдэрэйнгөө даабариие дүүргээгүйдээ цехһээ гарахагүй" гэһэн лозунгтойгоор ажаллажа байна. МТС-эймнай коллектив дооро дурсагдаһан үялгануудые абана гэбэл:

1. 1943 оной февралиин 15 болтор тракторнуудай, комбайнын моторнуудай, хүдөө-ажахын бүхы зэр-зэбсэгүүдэй зайнабариие болзорһоонь үрид бүрнэ дүүргэхэ. Тэрэнэй түлөө: а) токарна ба шлифовальна цехүүдэй хоёр халаанай ажалые эмхидхэхэ; б) үдэрэйнгөө нормые дүүргээгүй сагтаа цехһээ гарахагүй гэһэн үялга бүхы узелнүүдай ремонтнигууд, бүхы механигууд, слесарьнүүд, токарьнуд абанад; в) сүүдхын ба 7 хоногой графигые хүүли өөдөр, хэлбэришэгүйгөөр хэрэг дээрэнь бөөлүүлхэ.

2 Зайнабариин шанарые гансахан эсэстэнь бэшэ, мүн тэрэшэлэн зайнабариин үедэ хамагай хэрхоор хянан шалгажа, дутуунуудые ябуудтань усдхажа байха. Хэрбээ браковщик Солбол узелэй бригадиртай хамта шалгажа абаһанай һүүлээр, тракторай мотор, механизм деталь бүхэниинь ямаршье гасаагүйгөөр хүдэлжэ комиссиар абтаблынь, тэрэ трактор хүсэд зайнагдаһан гэжэ тоолохо.

3 Часть детальнуудые үшөө эдлэжэ болохоор байхадань, шэнэ частлар һэльбэн, хамаагүйгөөр хиян үрихэ ябадалтай хатуу шанга тэмцэл ябуулжа, эд материал арбилха ба зайнабариин үные али болохоор хямгадхаха.

4. Зайнабариин үедэ 12 трактурист, 5 комбайнернууд, 2 машинистнүүд, 3 токарьнуд, шлифовальщик электросварщик, электрик, заливщик гэгшэдые ажал дээрэнь һурган бэлэдхэхэ.

5. Тракторнуудай запасай частьнуудые шэнээр хэхэ ба һэльбэн зайнаха тухай Автотракторсбыдтэй баталһан договороо саг соонь эрхим шанартайгаар бэелүүлхэ.

6. Трактор болон хүдөө-ажахын машинануудые һэльбэн зайнаха хэрэгтэ хүршэ болохо Ново-Брянска МТС-тэ бэетэй туһаламжа үзүүлхэ.

7. 1943 оной хаярын тарилгын хүдэлмэри эхилтэр тракторна бригадануд болон комбайнова агрегадуудта хэрэгтэй болохо, илангаяа түргөөр эдлэжэ эбдэрдэг запасай частьнуудай комплект болон шухала багажа хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэхэ.

Тракторна паркын зайнабариие эгээл эрхим шанартайгаар богони болзорто үнгэргэхын түлөө манай жэшээгээр социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, „найнай үеын эрилтэнүүдые хангаха зоримгой ба дайшалхы уялгануудые абаад, тэрэнээ алдар солотойгоор бэелүүлхые манай республикын бүхы МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые үрэалнабди.

Манай ара талын эршэтэй шанга ажал немецко-фашистска эзэмшэгшэдтэ хэжэ байһан эрэлхэг Улаан Армиин хатуу шанга сохилтонуудые үшөө олошоруулаг лэ!

„Б. М. Правда", „Б. М. Үнэн" ба БМАССР-эй Наркомземэй Политсекторые МТС-үүдэй мүрысөөнэй арбитр болгон баталхыень республикын правительствые гуйнабди.

Үйлэдбэриин суглаанай даалгабарнар: орденто комбайнер Тудуп Цырендоржиев; МТС-эй директор Л. Садовский; политотделэй начальник Н. Козельский; ахалагша механик Б. Сафонов; МТМ-е даагша С. Солдатов; трактورна бригадын бригадирнуд А. Ерофеев, Б. Шурыгин; тракторист Т Муравин; кузнец М. Сергеев; токарь И. Конаев.

с. Курба.
1942 оной декабриин 5.

Улаан Армиин дээдэ начальствующа составта сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые олгохо тухай

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй Тогтоол

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй тогтоохонь:

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1940 оной майн 7-ой Указаар тогтоогдоһон сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые Улаан Армиин дээдэ начальствующа составэй доро дурсагдаһан нюурнуудта олгохо:

ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИГОЙ нэрэзэргые
Щаденко Ефим Афанасьевичта

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТЫН нэрэзэргые
Богатин Владимир Николаевичта
Булганин Николай Александровичта
Гуров Кузьма Акимовичта
Желтов Алексей Сергеевичта
Запорожец Александр Ивановичта
Зимин Константин Николаевичта
Ильичев Иван Ивановичта
Кузнецов Федор Федотовичто
Леонов Дмитрий Сергеевичта
Мехлис Лев Захаровичта
Щербаков Александр Сергеевичта.

ТАНКОВА СЭРЭГҮҮДЭЙ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТЫН нэрэзэргыэ
Бирюков Николай Ивановичта.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрэзэргые

Абрамов Константин Кириковичта
Бабайчув Р ман Павловичта
Батраков Петр Капитоновичто
Бобров Александр Федоровичто
Васильев Георгий Андриановичта
Веров Филипп Федоровичто
Воронин Федор Николаевичта
Галаджев Сергей Федоровичто
Галстян Бениамин Оганесовичта
Гришанович Дмитрий Афанасьевичта
Гаршин Василий Пав овичта
Горохов Петр Ивановичта
Громов Григорий Петровичто
Доронин Павел Ивановичта
Доронин Яков Алексеевичта
Дребедев Михаил Федоровичто
Дубровский Дмитрий Георгиевичто
Емельянов Сергей Степановичта
Ефимов Павел Ивановичта
Ефремов Василий Васильевичта
Зубов Василий Алексеевичта
Зудов Александр Иванов чта
Ибрагимов Вали Сарачевичта
Иванов Павел Филатовичта
Изотов Михаил Ивановичта
Исаев Константин Петровичто
Истомин Николай Александровичта
Казбинцев Сергей Богдановичта
Килашников Константин Федоровичто
Катков Анатолий Михайловичта
Киселев Анисим Федоровичто
Клементьев Николай Николаевичта
Кожевников Сергей Констангиновичта
Козлов Марк Александровичта
Колесников Дмитрий Емельяновичта
Колобяков Александр Филаретовичта
Колонин Семен Ефимовичта
Кононов Иван Прокофьевичто
Королев Иван Николаевичта
Крапнов Павел Ивановичта
Крюков Александр Ивановичта
Кузнецов Алексей Александровичта
Кулик Кирилл Панкратьевичта
Купрянов Геннадий Николаевичта
Курочкин Констанчин Трофимовичта
Ларин Илларион Ивановичта
Лебедев Николай Георгиевичто
Лебедев Петр Семеновичто
Литвинов Андреи Ивановичта
Лобачев Алексей Андреевичта
Лукишин Петр Тимофеевичта
Макаров Василий Емельяновичта
Мамонов Михаил Ивановичта
Маслов Сергей Ефимовичта
Мельников Алексей Николаевичта
Мжаванадзе Василий Павловичта
Начинкин Николай Александровичта
Николаев Тимофей Леонтьевичто
Окороков Андрей Дмитриевичта
Орлов Иван А ексеевичта
Осин Николай Лаврентьевичта
Остроглазов Константин Яковлевичта
Панков Сергей Ивановичта
Пантас Карп Лукичта
Пигурнов Афанасий Петровичто
Писклюков Василий Тимофеевичта
Попель Николай Кирилловичта
Пронин Алексей Михайловичта
Пронин Михаил Михайловичта
Пупышев Николай Васильевичта
Романенко Андрей Алексеевичта
Романов Георгий Павловичта
Руданов Михаил Васильевичта
Румянцев Алексей Гавриловичта
Русских Александр Георгиевичто
Семенов Виктор Николаевичта
Семенов Дмитрий Прокофьевичто
Смирнов Павел Кузьмичта
Соркин Исай Моисеевичта
Сорокин Константин Леонтьевичто
Соснов ков Владимир Васильевичта
Степанов Николай Никитичта
Субботин Никита Егоровичто
Сычев Василий Андреевичта
Тевченков Александр Николаевичта
Толегин Константин Федоровичто
Тумяняи Гай Лазаревичта
Тюрин Петр Андреевичта
Уранов Владимир Ивановичта
Фоминых Александр Яковлевичта
Фомиченко Илларион Яковлевичта
Фурс Порфирий Сергеевичта
Халезов Александр Егоровичто
Холостов Дмитрий Ивановичта
Царев Андрей Васильевичта
Чеснюк Василий Ивановичта
Чубунов Федор Борисовичта
Чуманов Леонид Михайловичта
Шабалов Сергей Ивановичта
Шабалов Василий Дмитриевичта
Шатилов Сергей Савельевичта
Шевченко Иван Петровичто
Шикин Иосиф Васильевичта
Шишкин Петр Николаевичта
Шманенко Василий Кузьмичта
Штыков Терентий Фомичта
Шумилин Евгений Федоровичто
Щелаковский Алек ей Варфоломеевичта
Яковлев Фома Павловичта.

ТАНКОВА СЭРЭГҮҮДЭЙ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрэзэргые

Гришин Петр Григорьевичто
Куликов Петр Николаевичта
Соколов Иван Митофановичта
Сусайков Иван Захаровичта.

АРТИЛЛЕРИИН ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрэзэргые

Новиков Иван Ив новичта
Прочко Игнатий Степановичта.

АВИАЦИИН ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрэзэргые

Гурьянов Григорий Георгиевичто
Иванов Андрей Андреевичта
Клоков Василий Яковлевичта
Шимко Владимир Степановичта.

ИНТЕНДАНТСКА АЛБАНАЙ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ нэрэзэргые

Бяюков Владимир Антоновичто
Голубев Георгий Дмит невичта
Жмакин Никол й Михайловичта
Кочетков Павел Васильевичта
Кузнецов Михаил Гео гиевичто
Поляков Яков Гавриловичта
Попов Николай Константиновичта
Степанов Василий Степановичта
Шабалин Семен Ивановичта
Шимановский Гри орий Соломоновичто.

СССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй тургуулаша И. СТАЛИН.

СССР-эй Совнаркомой хэрэгүүдые эрхилагша Я. ЧАДАЕВ.

Москва, Кремль.
1942 оной декабриин 6.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕТЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудые хойшолуулха тухай

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудые 1943 оной декабрь хүртэр хойшолуулха ба нэгэдэхи зарлагын СССР-эй Верховно Советэй этигэмжэлэгдэһэн эрхые мүн энэ болзороор һунгааха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй тургуулагша М. КАЛИНИН.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва. Кремль.
1942 оной декабриин 9.

Хамгаалгын барилгануудые барихнай тулөө Ленинград городой ажалшадые ба Ленинградска фронтын инженерно-техническэ сэрэгүүдэй хүдэлмэришэдые орденуудаар ба медальнуудаар шагнаба

Ленинград городые тойруулан хамгаалгын барилгануудые барихэ тушаа Правительствын даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Ленинград городой ажалшадай ба Ленинградска фронтын инженерно-техническэ сэрэгүүдэй хүдэлмэришэдэй түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар орденуудаа медальнуудаар шагнагдаба.

Ажалай Улаан Тугай орденоор 17 хүн шагнагдаа.

Улаан Одоной орденоор—43 хүн;

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор—103 хүн;

«Ажалай баатаршалгын түлөө» медальяар—124 хүн;

«Ажалай отличиин хүлөө» медальяар—114 хүн.

(ТАСС).

Хроника

Великобританиа һуужа байһан СССР-эй посольствын советник нүхэр А. А. СОБОЛЕВТО СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар онсо ба бүрин эрхэтэ түлөөлэгшын зэргэ олгогдсоо.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

Декабриин 8-ай үглөөнэй мэдээсэл

Декабриин 7-ой һүнгинэ туршада Сталинградай оршонто ба Центральна фронт дээрэ манай сэрэгүүд түрүүшынгээ зүтүүл тээшэ шэглэн добтолгото байлдааануудаа үргэлжэлүүлэв.

• • •

Сталинградай заводской районто манай частьнууд өөһэдынгөө позициинуудые бэхижүүлжэ, дайсанда эсэргүү буудалгата байлдаа хэбэ. Советскэ жэжэхэн бүлэг ябган сэрэгүүдэй ба артиллериин ябуулгаар 40 немецкэ ДЗОТ һандаргаһан, буудалгын 13 үүр дарагдаһан, 200 шахуу немецкэ солдат ба офицер хүдагдаһан байгаа.

• • •

Сталинградаа баруун-хойгуур манай сэрэгүүд дайсанай контратакануудые сухарюулан сохижо. тэдэнэрые өөрө гэлтэлэ оруулаа. Зүбхэн нэгэ участок дээрэ 2 рото шахуу гитлеровецүүд үгы хэгдэбэ. Өндөо нэгэ участок дээрэ манай позициинууд тээшэ 200 гитлеровец ба 6 немецкэ танк дабшан ерэһэн юм. Тэд манай боецүүд дайсанай бүхы 6 танкые гэмтээгээд, добтолһон немецүүдэй өөдөнхи хубине хүлэһан байна. Дайсан болбол нэгэшье участок дээрэ түрүүнэй аллаһан рубежнүүдээ тэхэрюулэн абажа шадагүй ба өөһэдынгөө позициинуудые заатаншье һайжаруулжа шадаагүй. Обороныи түрүү захада ойрохон газарта бүүһан немецкэ транспортна самолет зенитнэ артиллериин буудалгаар гэмтээгдэбэ.

• • •

Сталинграаһаа баруун-үрдүүр манай сэрэгүүд эзэлһэн рубежнүүдээ батадуулан һайжаруулжа. дайсанда эсэргүү буудалгата байлдаа хэбэ. Нэгэ участок дээрэ немецкэ ябган сэрэгүүдэй батальон һүүрин газарые хамгаалжа байһан манай подразделениие атаковалаа. Гитлеровецүүд пулеметно ба миномётно буудалгаар түрүүшынгээ позициинууд тээшэ намгагдаһан байна. Түс байлдаанда 200 гаран немецкэ солдат ба офицер. 7 пулемет, 16 автомашина үгы хэгдээ.

Пенттральна фронт дээрэ советскэ сэрэгүүд дайсанай контратакануудые сухарюулан сохижо. добтолгото байлдааануудаа үргэлжэлүүлэбэ. Ржевһээ баруугаар Н-скэ соединэни дайсанай хэдэн контратакые тогтоон барижа, 600 шахуу немецкэ солдат ба офицерые алаһан ба шархатуулһан байгаа. Артиллерийскэ буудалгаар 6 танк гэмтээгдэһэн, 6 өөр буу. 20 пулемет ба 4 миномет үгы хагдэһэн байна.

Ржев Вязьма хөөрөй хоорондохи харгын оршонто нүхэд Мухин ба Самойленко гэгшэдэй команда доро ябаһан боецүүд элбэхитэ дайшалхы ябуулгануудые хэжэ. 2 рото немецкэ ябган сэрэг ба 8 танк үгы хэбэ.

Нальчиһаа зүүн-урдуур Н-скэ частиин боецүүд дайшалхы ябуулгануудайнгаа 2 үдэртэ дайсанай 5 танк. 4 хуягта машина. 22 станково пулемет ба 3 автомашина үгы хээ. Бүлэгдэн абтаһан трофей бии. Түс байлдаанда дайсан болбол 600 шахуу солдат ба офицерэ алуулжа гэһэн байгаа.

Манай летчигүүд агаарай байлдааануудта 11 немецкэ самолет унагаажа, 3 самолет гэмтээбэ.

• • •

Ленинградскэ фронт дээрэ 2 үдэртэ снайпернүүд 360 немецкэ солдат ба офицерые хүдаһан байна. Н-скэ частиин боецүүд 200 немецые хүдажа, дайсанай 12 ДЗОТ, 20 блиндаж ба ажаглалтын 3 пункт һандаргаа.

• • •

Украинска партизаннуудай отряд дайшалхы ябуулгануудайнгаа 3 үдэртэ 62 немецкэ солдат ба офицерые үгы хэжэ. Германи хүүгэр ябуулгадахаар бэлэхэгдэһэн талха таныатай 2 складые бүлиан абаба Немецүүдэй бүлиан абаһан бүхы ороһобо партизаннуудые нютагай зонто хубаажа үгөө.

• • •

«Би болбол дайнай анхан эхилдэһэ хойшо советско-германска фронт дээрэ байһан хүн. Түүнэй хөөрөй мүргэлдэхэдэ 200 гаран немецкэ солдат алагдаһан ба шархатаһан байгаа.

Велерниковуудэ гэдэг ахалүүнэрэй елэ буугай расчет үдэрэй туршада сэхэ шагаһан буудалгаараа 4 немецкэ танк, нэгэ хуягта машина, гэмтээжэ, дайсанай ябган сэрэгүүдтэй хоер автомашина үгы хээ.

• • •

Сталинградаа баруун-урдуур манай частьнууд добтолгото байлдааануудые хэжэ ураншаа дабшаба. Дайсан болбол зарим участогуудэ дээрэ манай частьнуудта контратака. хэхэ гэжэ һэдэгдэ елэ гэлтэгэ сорожо бүхыдөө гэдэргээ сохигдоһон байгаа. Хүсэтбэшэ бариитын ёһоор. 900 немецкэ солдат ба офицер, 40 автомашина, 10 пулемет ба 2 миномет үгы хэгдэһэн байна. Младша лейтенантнууд Рысовец ба Шестов, ротын командирай орлогшын туһалгаша Гончаров, улаанармеецүүд Попов, Жигарев ба Нефетов гэгшэд немецүүдэй эсэлһэн һүүрин газарта сүмэрэн ороод, 20 гитлеровецые үгы хэжэ, түүнэхаргын полотное таһалаад. дайсан түүгэй үнэтэ мэдэнүүдые өгөжө абаад, гэлтэгэ оронгүй өөһэдынгөө частьда бусажа ерээ.

• • •

Центральна фронт дээрэ советскэ сэрэгүүд дайсанай хатуу шанга контратакануудые сухарюулан сохижо урагшаа дабшаха зуураа хэдэн һүүрин газарнуудые эзэлбэ. Ржевһээ баруугаар немецүүд ябган сэрэгэй полк ба 40 танк байлдаанда оруулаа. Манай боецүүд үдэрэй турша соо хойно-хойноһоон хэгдэһэн 7 контратакые гортоон бариба. Үгэшэлэн тээшэ гитлеровецүүд байлдаанай газар дээрэ гэмтээгдэһэн 3 танк. 300 шахуу үхэрээ орхеод, гэдэргээ намнагдаһан байгаа. Өндөо нэгэ участок дээрэ Н-скэ часть түүнэг тулгуурийн 4 пунктһаа немецүүдые намнан гаргаа. Командина үнэр дээрэ байһан түүнэг тулгуурийн пунктын түлөө болоһон тэмсэл болбол ниадгаяа хатуу шангаар болобо. Манай боецүүд дайсанай байһан газарта гүйлгэн ороод, жалын байлдаа хэжэ дайсанай гарнизониие үгы хээ Немецүүд 700 солдат ба офицерэ алуулжа гэдэгэ 63 солдат ба 1 офицер буу зэбсэгэ хуряагаад, плентэ оробо.

Великие Лукийн оршонто манай сэрэгүүд таһалдаһан хүүрэлдэһэн немецкэ гарнизонуудые үгы хэгдэ байлдааануудые үргэлжэлүүлэбэ. Үдэрэй туршада тэдэн һүүрин газарнуудай гарнизонууд үгы хэгдэжэ дайсанаа сэбэрлагдаһан байна Байлдаанай газар дээгүүр болоһон агаарай байлдаанда 7 немецкэ самолет унагаагдаа.

• • •

Житомирско областиин нэгэ райондо ябуулгаа хэжэ байһан партизанска отряд немецкэ карательна отрядта добтолоо. Эзэмдэгшэдтэ эсэргүү байлдаа хэхэдэ советскэ патриотууд 300 немецые хүдажа, нэгэ танк ба хуягта машина үгы хээд, дайсанай нэгэ самолетые гэмтээһэн ба баһа нэгэ самолетые унагааһан байна.

• • •

«Вонгриһээ бидэнэй мордоходо 6 һара болоод таанар халагдаха байхат гэжэ манда хэлээ бэлэй. Мүнөө 9 һара үнгэрөөд байна. Тэд хэншье бидэнэрые эхэ орондоммай бусааха гэжэ болоногүй. Һаяхан ротынмай командир жагсаалай урда зогсоод: «Табигдаха ба халагдаха тухай үгэ хэлэхые хүйтэн байна гэжэ гомдол мэдүүлхэ гү, али ямаршье дурад гутаха ябадал гаргахые би хориноб. Энэ мэтын хөөрэлөөнүүдые восстани хэлэ тээшэ тухирһан гүүдэлта гээшэ гэжэ би үзэгдэ байхаб. Итмэ гэмтэй хүнүүдые буудан алахабби».—гэжэ мэдүүлээ бэлэй. Венгриде гасалан ялараа ба улаасэлэн дэлгэрэнхэй гэжэ гэртэһэмнай бэшэгшэ. Фронт дээрэ немецүүд мүн венгерска солдатуудые тоноо. Эдэнэр болбол манай дивизидэ зорюулагдаһан хүбсаһа хүнартай транспортые барижа абаа. Бүхы эльгэгдэһэн юүмэнүүдыень өөһэдтөө абгаһан байна. Тэд бидэнэр эндэ похой шаргы даараараг байгаабби» —гэжэ 12-дохи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиэ 48-дахи полкһоо плентэ орогдоон солдат Шантюр Тэруш гэгшэ хөөрэнэ.

• • •

Немецко-фашистска бүгэр булайнууд Ростовско областьдо зэрлиг мүүхайгаар аашална. Коноваловский гэдэг хуторта гитлеровска бандитууд Козлов гэдэг үбгэниие үлгэжэ алаад, хүлөө лүүдые хоер недели болотоо зүбшөөрөөгүй. Гормиловский гэдэг хуторта немецүүд бүхы колхозниггуудые үйлсэдэ намнан гаргаа 3 этэнэр колхозниггуудые өөһэдынгөө гэрта сорожо хүнбүүдтэ хүсөк хилэгнүүдые абаһан юм Тэд гитлеровска алууршаг тэдэ этэнэр колхозниггуудые барижа буудан алаһан байгаа.

• • •

Бельгийскэ патриотууд Ламбюсартахи шуулуу нүүрһэнэй шахтала нэбтэрэн ороод. 800 килограмм динамит абаад, электростанци, компрессор, трансформатор ба моторнуудые тэһэлбэ Түс шахта улаан болзороор жагсаалһаа гаргагдаа.

ЗҮРАГ ДЭЭРЭ: Губи талын үнгөөр шэрэгдэгдэһэн американскэ дунда зэргын бомбардировщигуудэ англійска сэрэгүүдые дэмжэн туһалхаяа Дундада Востогто ошохо ор нидэжэ ябана.

Хойто Африкадахи сэрэгэй ябуулганууд

ЛОНДОН. (ТАСС). Хойто Африкада байгаа союзна сэрэгүүдэй главна штабай комюнике соо хэлэгдэхэнь хадаа, Тебурбын оршонто айхабтар хатуу шанга байлдааануудэ боложо үргэлжэлһөөр. Дайсан болбол танкнуудта юогуур нидэдэг бомбардировщигуудаар дэмжэгдэһэн ябган сэрэгүүдэй атака хэһэн байна. Англійска сэрэгүүд халаа Тебурбада эгээн үнэр газарнуудта өөһэдынгөө хүсэнүүдые хубаарилан табиһан байгаа. Дайсанай ябган сэрэгүүдэй ба танкнуудай зарим хубинь Тебурба худар сүмэрэн ороо.

Нүгөөдэ мэдээсэл соонь дайсан болбол союзнигуудай угаа шухала коммуникациие таһалжа шадаагүй болобошье Джедейдые эзэлэн абаба гэнэ. Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, союзнигуудай сэрэгүүд Джедейдэдэ шэнэ атаата хэлын зорилгоор танк ба артиллериие сугдуулан табиһан байна юм. Фронтын бусад участогуудэ дээрэ генерал Андерсоной сэрэгүүд өөһэдынгөө позициие бүхэжүүлжэ байнад.

Италида антифэшистска тэмсэл болоно

НЬЮ-ПОРК (ТАСС). «Крисчен Сайенс Монитор» гэдэг газетын мэдээсэлэй ёһоор, гестапын тон чарин хямгадал табигданхай байбашье итальянска зоной моральна байдалынь өөдөө муугһаниие ба фашистнуудта эсэргүүцэхэ ябадал өөдэжэ байһыень гэршэлһэн мэдээсэлнүүд Италиһаа абтажа байна. Италида саботаж болоногүй гэжэ Муссолиниин хаһаһан байбашье «Телеграфо» гэдэг фашистска газета болбол бомботорһоо бээд хамгаалха газарнуудые саг үргэлжэ эбтэжэ һангагажа байһан диверсантнуудые итальянска полици оложо шадаха аргагүй болоод байна гэжэ бэшэнэ. Хойто Италида гаража байгаа, нэгэ подпольно газетын мэдээсэлэй ёһоор. Турин шахар Пиннероло гэдэг горотто дайн сэрэгтэ эсэргүү демонстрациг болоо гэнэ. Тэдэ хэлэн олон эхэнэрнүүд хабаадалсажа полициинуудта эсэргүүцэлтэ хэһэн байна юм. Эндэ абтаһан мэдээсэлэй ёһоор Гроциде ба Албаниде байгаа итальянска сэрэгүүдэй дунда мүн ле буйдалгаан болоно. Сараево шахар байгаа концлагерьһаа хэдэн зүүгаад югославнуудай тэрьеэжэ ошото ябадалда түһа хүүгэнэйнгөө түлөө нидэд олон офицерүүд ба солдадуд арестовалгаба.

США-да буу зэбсэг бүтээн гаргалга ехэ болоно

НЕЛЬСОНОЙ ХЭЛЭЭЭН ҮГЭ

НЬЮ-ПОРК. (ТАСС). «Ажүйлэдбэриие эрхилэгшэдэй национальна Ассоциацийн» съезд дээрэ үгэ хэлэхэ эуураа, сэрэгэй үйлэдбэриие эрхилхэ управлениин түрүүлэгшэ Нельсон гэгшэ мүнөө үедэ США-гэй сэрэгэй үйлэдбэриин хэмжээнь осиин державнуудай бултаргайнь үйлэдбэриһөө дутуугүй байна гэжэ мэдүүлээ. Нэгэдэһэн ороноуд мүнөө өөһэдынгөө дайсадта орохолоо хоёр дахин үлүү ехэ буу зэбсэг үйлэдбэрилэн гаргана. США-да буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга ехэ боложо үргэлжэлһөөр.

Нельсоной хэлэһэнэй ёһоор нэгэ жэл болоод байхала америкска үйлэдбэриинь осиин державнуудай үйлэдбэриһөө хоёр дахин шахуу ехэ болото ба нэгэдэмэл ороноуудай гаргажа байһан продукциньнитэ дээрэ осиин үүрэнүүдэй продукциһаа гурба дахин үлүү ехэ болохо юм гэнэ.

Осиин державнууд дайн сэрэгэй эхилхэһээ бүри түрүүн буу зэбсэгүүдэй угаа ехэ запас сугдуулһан байгаа. Тиимэһээ нэгэдмэл ороноуд халаа энэ талаар өөһэдынгөө хүсөмолтые 1942 оной эсэс багта хүсэлдүүлжэ шадаха юм, тиигэлээ өөдэхэ жэлэй эхиндэ тэдэнэр ялахын саагта осиин державнуудай запасһаа бага бэшэ буу зэбсэгэй запастай болоод байха болоно. Тиихэдээ тэдэнэр самолет, сэрэгэй корабльнууд, танк ба бусад буу зэбсэгүүдэй талаар нилээд булюу болохо үшартай.

США болбол 1943 оной 16 миллион тонно гү. бүришье ехэ үүһ түрүхэ хэмжээтэй ашаанай пароходуудые байгуулха түсэбтэй

Советскэ залуушуулай делегациин Англида байлга

ЛОНДОН (ТАСС). Үдэшэлгын пресс-конференци дээрэ советскэ залуушуулай делегаци Англида ошоһоор нэгэ һара боложо байһан че соогоо хараһан үзэлэн юумэ хөөрэжэ үгэһэн байна. Пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэр Красавченко болбол манай делегаци томо томо горотуудта. хэдэн олон завод ба фабрикануудта, 19 университет ба колледжидэ, британска армийн хэдэн олон ябган сэрэгүүдэй, танкова. авиационно соединениинүүдтэ. мүн тэрэшэлэн англійска сэрэгэй корабльнуудта, зенитнэ артиллериин батарейдэ ба гражданска обороныи соединениинүүдтэ ябажа үзэһэн байна гэжэ мэдүүлбэ. Делегациин членүүд хэлэн олон митингүүд дээрэ үгэ Идентэй уулзаа.

Делегациин членүүд хэлэһэн байна, тиигэдэнь англійска арад Советскэ Союзтай ба Улаан Армитай эб найрамдалтай ба иваг дуратай байһанаа хэлүүн дулаанаар эдэрхэйлэн мэдүүлээ. Англійска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй солдадуд ба офицерүүдэй дайшалхы ба добтолхы зорилгынь угаа хурсаар бадаранги байһыень делегадуд хаража баясаһан байна. Улаан Арми ба Англи болон США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүд европейскэ континент дээрэ гитлеровскэ Германида эрид хатуу сохилто үгэжэ шадаха гэһэн нүхэр Павличенкын түгэсхэлэй мэдүүлгэнь журналистнуудай нэрьемэ альга ташалгаар угшгаба.

Пресс-конференциин һүүлэдэр советскэ делегациин членүүд

ПАВЕЛ НИЛИН

Унтаршагүй улаан гал

(Эхиниинь декабриин 6-ай, 8-ай ба 10-ай номернуудта)

—Энэ зүб даа.—гэдэ Мещеряков зүбшөөбэ. —Немец нэдэрэ шье нэд нэтэрүү байдаг. Тэд бидэнэр хоолоо хэтэрхэй ехэ номгон байгаабли, мүнөө болохоо бидэнэр яахадаа тиимэ тэниглэн һайн сэдьхэлтэй, яахадаа тиимэ простой байгаа гээшэбибди гэжэ һанахадаа хоро бусалхаар байдаг...

Мещеряков гэб гэнтэ юрэ бусаар һэргэлэн болошобо.

—Бүмүнөө немецүүдые нэд нэтэрүүгээр аашалһанайнь түлөө хүдахаяа ошожо ябана гээшэб. Тэд зоосомни гал шатаһандал болоно

—Бидэнэй сэлыхэл һайнтай байһамнай зүб даа—гэжэ Михаил Евтеевич хэлээ.—Тэд нүгөө талаһаань ларана болоо хада. бидэнэр хүсэтэй байһан дээрэһээ тэниглэн һайн зантай байгаабти. Бидэнэр хэнэйшье энгэртэ аһадагүйбди. Хэнэйшье шүргөөлэгүйбди. Бага байхадамнай аба эжыньнэрнай онлоо яһанай арад зонтие шоо үзэгты гэжэ һургаагүй байнал...

—Зүгөөр бидэнэр ород яһанай улаадуд байһанаа юушье болог мартажа болохогүй—гэжэ Виктор Павлович хэлэбэ. Онлоо яһанай арад зонтие шоо үзэжэ болохогүй. Тэд, бидэнэр өөһэдөөшье тэнгэрийнэ тэб гэжэ бүгаад гэб гантэ бии болошоогүй байһанаа мартажа болохогүй. Гансал урдахи харгыгаа хараха бэшэ. мүн үнгэржэ гараһан замаа, тэсэжэ дабажа гараһан бэрхэшээлнүүд тээшээ. манай арад бүгэдөөрөө хэлэн зүүн жэл соо тэсэжэ дабажа гараһан бэрхэшээл тээшэ эрьежэ харана хэрэгтэй Тиигэбэл ямаршье ушар болоо хадань зарим хүнэйхиэл мэтээр үбдэгнай һалганан шэшэрхэгүй байха...

Виктор Павлович инагжэ хэлэхэдээ партын саана һүүһандал альяар столой булан тушаа зэргэлээд һүүһан хоёр хани нүхэд. хоёр сибирягууд. хоёр элитэ инженернүүд тээшэ халта хараад абаһан байгаа Тэрэ хоёрой нэгэнийнь тиигэжэ хэлэхыень түүлэхадаа бархагар улаан болошоо. Тэрэ хадаа намайе зайража хэлэбэ гэжэ һанаһан байгаа. Бүри үсэгэлэр тэрэ хүнэй зан абари дээрэһээ главк соо айхабтар ехэ хэрүүл шуугиан болон аллаа бэлэй. Тэрэ хадаа үсэгэлэр үглөөгүүр гулагар мэдүү зангаа хүтэлгөөл байхадаа. немецүүд үзэшэлэн тээшэ Москвада орохонь ха гэжэ этигэһэн бөөдэрэ саарһан ба чертежнуудые галлагты гэжэ зэгирһан байгаа. Бага ябахадаа Коля Шарик гэжэ нүхэдөөн нэрэ абаһан энэ һүбэлгэн цыганмар хүн энэдэнэй урда тэрэ хэзээшье дүнгэй ябаагүй юм Мүнөө тэрэ хүн бага зэргэ халзан. үлүүсэ мяхалиг ба үрүү дүрүү зантай болонхой. Инагжэ үүртээд һүүхьень обеоромсоорсо Виктор Павлович тэрээнэ инагжэ хэлэв:

—Угы. би шинии тухай хэлээ бэшэлби. Коля Шарик гансаараан нимэ нервнэ хүн аалгин Шамда орохоо үшөө аймгай сонсомхой хүнүүд байха Тэдэнэр тэрэ тэрэ даа Үнэ хаанхардаг. нэгэ тэрэ даа «караул» хаанхардаг. Тэд захадаа тиигэнэб гэхэлэ: гансал нүнөөдэрэй байдал тухай болоо үсэгэлдэрэй ба үглөөлэрэй байдал тухай мартаг байна. Мүнөөтэг ямар сретко гараһан тухай хэлэ

хадатнай зангынь хубилха. Тэд мүнөөдэрэй сводко муу байна. Гиин үглөөлэр бүришье муу боложо болохо бшуу. Тиихэлэнь яахэ гээшэб—үрүүгаа хаража хэбтэдэ үхэхэ гээшэ гү?—гэдэ Виктор Павлович гэнтэ хүл дэрэ болобо —үгы даа!—гэдэ бадашаба.—Хэрбээ үхэхэ саг ерэ хадань хонин шэнгеэр. үхэхэгүйбди. Тиихын түлөө амиды ябаа бэшэбди. тиихын түлөө зобожо тулижа ябаа бэшэбди, тиихын түлөө шэнэ гүрэниие байгуулаа бэшэбди...

—Эндэ театрташье орожо үзөө хада һайн юм байгаа даа.—гэдэ Мещеряков нэгэ хэды дүүгай нүүһанайнгаа һүүлэдэр шал онлоо юумэ дүүгарба. Мещеряков дайнда ошожо ябахадаа энэдэн тухай холо һанажа ябаа. түргэн ябажа ошохо гэжэ оролдобо. тэд түргэнөөр ябалгань өөр дэрэһэнь болохогүй байһан туда сүлөөтэй сагаа һамбаашалжа гэжэ оролдобо.—Тэрэгүй хадаа хэзээ Москвада ерэхэ гээшэб...

—Театрта орохолошье болоно даб даа—гэдэ Виктор Павлович дурадхаба.

—Би мүнөө полковниго звонилхомни. Юун түүлдэгдэб гэжэ мэдэхэмни—гэдэ Мещеряков хэлэ

Тэдэ Мещеряковой телефоной хажуда ошохоһонь түрүүн тэрэнь хангирба. Тэрэ доро сирена үлижа хашхарадаг. эгаагэй тревого болоһон тухай сонсоробо Мещеряков трубка абаад шагнаба Тиихэтэнь полковник тэрэниие частьда ерэ гэжэ түүгэһэн байгаа Зенитнэ үхэр бүгнүүд нэрьелдэжэ захадаа Тэд-тэнэ хоёр бэшэ бомбо үхэжэ тэһэрбэ Тэд тэдэнэр эндэ һүүгшад өөһэдынгөө дуурнууд дээрэһээ хүдэлэнгүй дуужал байнаа, бултанайнь шэ: шарайнь түбшэн тэниглэн. Мещеряков бомбын тэһэрхые дууламсаараа:

—Энэ юун болоноб даа? Немец намайе үни удаан ерэнэгүй гэжэ сухаллана хаяа—гэжэ хэлээд мині гэбэ.—Театрта оролтоёо хожом болгохомни гээшэ ха. Энэнэй хойто тээ нэгэ арга олдоно аалб даа...

Ондон дэгэлээ умлөөд, бэйеэ зэйажа байхадаа, тэрэ хүн тэбхэгэр үргэн м"ртэй, мадагар дорюун, согтой солбон байгаа бэлэй. Тэрэнэй нюдэндэнь харагдаһан сог зали болбол электрическэ ток шэнгеэр өөрынь нютагаархидда халаһан байгаа.

Тэдэнэй үүлзэһэн гарһаа хойшо нэгэ час үнгэрөө Нарком часыгаа хараһан бэеэрээ, ехээр һанаа аллаба. Улаагүй дахяад хүлэлмэрилхэ хэрэгтэй байгаа. Унтажа амарха гээшэнь бүтэбэгүй Гэбэшье тугаарайхида орхолоо һүрдгүй һонор һэргэлэн хатуу шанга болонохой байба. Эдир залуугайнгаа ябадал тухай хурсажа хөөрэлэхэлөө согтой солбон боложо. аюул тохеолдохоо байһан тухай ойр зуура мартагдаад гү. али тэрэ аюулынь элир нэбганайнгаань аллаар шүүһыень халаһан байжа магадгүй

—Нээрээшье, Васька, манай зосоо гал носоно бэшэ гү А?

—Нээрээ даа—гэдэ Мещеряков хэлэнэ —Гал носоно бшүү Энэ гал соогоо немецые шатаахабли Зэабол шатаахабли Тиихэдэмнай немецын арһанһаа саана голо нинышье улэхэгүй.

Тэр тэнэ бүхэ дүтэхэнэ бомбонуул тэһэрнэ Энэ олон дабха: ехэ гэр залд гэнэ. Тиин зенитнэ-нүүд улам ехээр гааража нэрьелдэнэ. Тиин урдань комсомолецуул ябаһан энэ зүргаан хүн дүрбэлэхи дабхарта үрдыгаа ябадал тухай дурсажа ерээдүйн байдал тухай бодожо һүүбад. Урдынхияа һанаад үзэхэдэнь тэдэнэй зосоо бодор һэргэлэн болоно.

Тэрэ һүниидөө резервнэ сибирскэ частьнууд фронт тээшэ мордоо Немец бии бүхы шадалаараа түрижэ байгаа. Мещеряковой батальон Москва орохо холын эзэм дээрэ нэгэн шухала участогые хамгаалжа байгаа һэн. Тиимэ хадаа тэрэ батальон саг үргэлжэ шахуу таһалгаргагүй дайн байлдаа хэжэ байба. Мүнөө 2—3 час соо замхалаг һэн. Тиимэ заабар гарахадань Мещеряков олонхи зоноо амарууда гэжэ оролдог . байгаа. Тэд өөртэнь амарха арга оллогүй бэлэй. Байлдаанай замхаал байхада немец дахяад юу түхеэржэ байһыень толгоруулжа мэдэхэ хэрэгтэй. үнэ хада сибирска мүрэн хүнэлэн комсомолецуул сагаан генералһаа түрүүлжэ урдань орохоо мэтээр немецкэ түрүүлжэ урдань орохо хэрэгтэй байгаа. Хэзээ үнэ хада Балахонов түрүүшын комсомолецуулта хэлэһэнтэл аллаар мүнөө батальоной командир татнуулшалта захяа үгэхэдөө: «Зариитнай гэнэ боложо үхажэшье болохо саг ерэхэ Тэд юушье болог хэрэгээ бүтээхэ хэрэгтэй Советскэ засаг таанарта найдажа шадаха бээ гэжэ һанаанаб»—гэдэ хэлэдэг һэн. Тиин шэнэ комсомолецуул эгээн айлһатай юумэнэ түбшэн тэниглэдэр ябаад ошодог бэлэй Бүтүү бүрхэг һүнийн харанхыда Москва шахархи ой тайга соо тэдэнэ нилээд олон немецүүдые хүлэһан байна.

(Үргэлжэлэхынь улаадахи номерта)

Харюусалгата редакторай орлогшо Ц. ГАЛСАНОВ

Адрес редакциин: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны: отв. редактора 3-44; зам редактора—3-44 (2 зв.); секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта—5-07.

Н—3139

Типография государственного газетного издательства при СНК БМАССР